

**Валентина Жовтобрюх
Оксана Загоруйко**

МЕТОДИЧНИЙ ДОДАТОК ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ
до зошита для самостійних і контрольних робіт
«Тест-контроль.
УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА.
10 клас»

**КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
УРОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
ТЕКСТИ КОНТРОЛЬНИХ ДИКТАНТІВ
ТЕКСТИ КОНТРОЛЬНИХ ПЕРЕКАЗІВ
ТЕКСТИ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОГО ЧИТАННЯ МОВЧКИ
ТЕКСТИ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОГО АУДІЮВАННЯ
ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ ДО КОНТРОЛЬНИХ ТВОРІВ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Харків
2017

ПЕРЕДМОВА

Методичний додаток для вчителя містить тексти для здійснення контролю з різних видів мовленнєвої діяльності учнів 10 класу. Для проведення контрольних диктантів, а також для здійснення контролю за рівнем навчальних досягнень десятикласників з аудіювання й читання мовчки в зошиті вміщено тексти (на вибір учителя). До них розроблено тестові завдання. Обсяг текстів, дібраних для проведення певної форми контролю за рівнем навчальних досягнень, відповідає чинним критеріям.

Також запропоновано орієнтовне календарно-тематичне планування, розроблене відповідно до чинної програми з української мови та літератури для учнів 10 класу шкіл з українською мовою навчання (за новим Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти).

У ньому передбачено програмовий матеріал, розрахований на вивчення протягом 2-х годин на тиждень, — відповідно з української мови і з української літератури). Визначено також форми контролю за рівнем навчальних досягнень десятикласників.

Фронтальні види контрольних робіт

Форми контролю	Українська мова	
	I семестр	II семестр
Перевірка мовної теми*	2	2
Письмо: переказ	1	1
твір	1	—
Правопис: диктант**	1	1
Аудіювання*	—	1
Читання мовчки*	1	—

Форми контролю	Українська література	
	I семестр	II семестр
Контрольні роботи у формі: контрольного класного твору; інших завдань (тестів, відповідей на запитання тощо)	2	2
Уроки розвитку мовлення*	2	2
Уроки позакласного читання	1	1

* Основною формою перевірки мовної теми, аудіювання і читання мовчки є тестові завдання.

** Основною формою перевірки орфографічної і пунктуаційної грамотності є контрольний текстовий диктант.

**ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
10 КЛАС
АКАДЕМІЧНИЙ РІВЕНЬ**

(70 год, 2 год на тиждень, 6 год — резерв годин
для використання на розсуд учителя¹)

І СЕМЕСТР

№ уроку	Скорогований № уроку	ЗМІСТ ПРОГРАМОВОГО МАТЕРІАЛУ	К-сть год	Дата	Скоригована дата	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
1		Вступ Мовлення як предмет стилістики і культури мовлення. Стилiстика та її підрозділи: стилістика мови (практична) і стилістика мовлення (функціональна), їх відмінність. Два рівні володіння українською літературною мовою: мовлення правильне (норми літературної мови) і комунікативно доцільне (змістовність, логічність, багатство, точність, виразність, до-речність)	1			
2		Синоніміка і варіативність як базові поняття стилістики і культури мовлення. Стилiстична норма і стилістична помилка. Значення мови в житті суспільства. Поняття державної мови. Українська мова — державна мова України	1			

¹ Самостійно розподіливши резервні години, вчитель може вписати їх до графи «Примітки».

1	2	3	4	5	6	7
Стилістика мови. Культура мовлення. Стилістичні засоби фонетики (14 год)						
3		Загальна характеристика звукового складу української мови	1			
4		Розвиток мовлення (РМ) № 1. Конспект як різновид стилістичного переказу висловлювань, що сприймаються на слух	1			
5		Загальна характеристика звукового складу української мови	1			
6		Стилістична роль звуковідтворення в художніх текстах	1			
7		Милозвучність української мови — характерна ознака всіх її стилів. Самостійна робота № 1	1			
8		РМ № 2. Усний докладний переказ. Вимоги до мовлення	1			
9		Норми вимови. Вимова голосних і приголосних звуків	1			
10		РМ № 3. Письмовий докладний переказ	1			
11		Норми вимови. Вимова голосних і приголосних звуків. Самостійна робота № 2	1			
12		РМ № 4. Контрольний докладний переказ	1			
13		Позначення на письмі голосних і приголосних звуків	1			

1	2	3	4	5	6	7
14		Тематична контрольна робота № 1 (тестування)	1			
15		Складні випадки правопису знака м'якшення, апострофа, слів з подвоєнням і подовженням приголосних, спрощенням у групах приголосних, чергування голосних і приголосних звуків, слів іншомовного походження	1			
16		Складні випадки правопису апострофа	1			
17		РМ № 5. Конспект прочитаного (художнього твору, публіцистичної та науково-популярної статей)	1			
18, 19		Складні випадки вживання великої букви, слів з ненаголошеними голосними. Самостійна робота № 3	2			
20		РМ № 6. План (складний)	1			
21		РМ № 7. Контрольний твір	1			
22, 23		Складні випадки правопису слів з подвоєнням і подовженням приголосних, спрощенням у групах приголосних, чергування голосних і приголосних звуків	2			
24		РМ № 8. Виступ на зборах	1			
25		РМ № 9. Тематичні виписки	1			
26		РМ № 10. Бібліографія	1			
27		РМ № 11. Бесіда (діалог) як форма спілкування двох або більшої кількості людей відповідно до запропонованої ситуації; самостійне визначення теми і змісту бесіди	1			
28		РМ № 12. Тези	1			
29		РМ № 13. Відгук про твір мистецтва	1			

1	2	3	4	5	6	7
30		Складні випадки правопису слів іншомовного походження. Самостійна робота № 4	1			
31		Контрольний диктант	1			
32		РМ № 14. Анотація	1			
33		Тематична контрольна робота № 2 (тестування)	1			
34		Контрольне читання мовчки	1			
35		РМ № 15. Ділові папери. Звіт про виконану роботу	1			

II СЕМЕСТР

№ уроку	Скоригований № уроку	ЗМІСТ ПРОГРАМОВОГО МАТЕРІАЛУ	К-сть год	Дата	Скоригована дата	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
Стилістичні засоби лексикології і фразеології (16 год)						
36		Слово і його лексичне значення. Стилістично нейтральна лексика; емоційно й експресивно забарвлені засоби, що надають мовленню певного стилісового відтінку (ласкаве, іронічне, урочисте та ін.)	1			
37		РМ № 15. Конспект прочитаного (публіцистичної та науково-популярної статей)	1			
38		Специфічно побутова лексика; професійно виробнична лексика; наукова й ділова лексика; проторічні слова; діалектні, застарілі, запозичені слова, неологізми, їх стилістичні функції	1			

1	2	3	4	5	6	7
39		Лексико-стилістичні синоніми і їх види (контекстуальні синоніми, перифрази; переносне значення слів)	1			
40		РМ № 16. Ділові папери. Звіт про виконану роботу	1			
41		Тропи (порівняння, метафора, епітет, метонімія, синекдоха, персоніфікація, гіпербола, алегорія)	1			
42		Антоніми. Пароніми. Самостійна робота № 5	1			
43		РМ № 17. Виступ на семінарі	1			
44		Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія та антонімія фразеологізмів	1			
45		РМ № 18. Тези розділів підручників, науково-популярних статей	1			
46		Культура мовлення. Лексичні норми — використання слів у властивому їм значенні та правильне поєднання слів за змістом у словосполученні і реченні	1			
47		Культура мовлення. Запобігання недоречному вживанню емоційно-забарвлених слів, невіправданому використанню просторічних, діалектних, запозичених слів та анахронізмів. Запобігання неправильному чи неточному використанню в мовленні паронімів. Самостійна робота № 7	1			
48		Тематична контрольна робота № 3 (тестування)	1			

1	2	3	4	5	6	7
49		РМ № 19. Цитатний план	1			
50		РМ № 20. Стаття до газети на морально-етичну тему	1			
51		РМ № 21. Тези літературно-критичних статей				
Словотворчі засоби стилістики (7 год)						
52		Стилістичне забарвлення значущих частин слова: префіксів і суфіксів	1			
53		Стилістична синоніміка морфем	1			
54		РМ № 22. Виступ проблемного характеру на літературну тему	1			
55, 56		Правопис. Основні орфограми в коренях, префіксах і суфіксах. Самостійна робота № 7	2			
57		РМ № 23. Виступ на семінарі	1			
58		Культура мовлення. Словотворчі норми — прайвильне творення слів	1			
59		РМ № 24. Аудіювання (слухання—розуміння) текстів діалогічного й монологічного характеру різних стилів, типів і жанрів мовлення	1			

1	2	3	4	5	6	7
60, 61	Культура мовлення. Словотворчі норми — правильне творення слів. Самостійна робота № 8		2			
62	Тематична контрольна робота № 4 (тестування)		1			
63	РМ № 25. Усний докладний переказ		1			
64	РМ № 26. Контрольний докладний переказ		1			
65	Контрольний диктанг		1			
66	РМ № 27. Відгук про твір мистецтва		1			
67	РМ № 28. Ділові папери. Субсидія, ваучер, приватизаційний сертифікат (ознайомлення)		1			
68	РМ № 29. Анотація		1			
69	РМ № 30. Контрольне аудіювання		1			
70	РМ № 31. Ділові папери. Фінансова ідентифікаційна картка, ідентифікаційний код (ознайомлення)		1			

Тексти контрольних диктантів

ПІСЛЯ УРОКІВ

Ми сіли в широкий плаский човен, справжнісінький баркас, позичений під заклад наших портфелів у сторожа спортивної бази, і дружньо відштовхнулися від берега зеленими соломинами весел. Виповнена весняною водою, яка все ще прибувала, ріка взяла нашу посудину на жовто-синю хвилясту спину і стіха, але владно понесла нас за течією. З піднятих весел золотисто скрапувала вода, а ми безшелесно, мов у сні, пливли серединою ріки з лабет міста, що тисячооко, проте безсило стежило за нами з пагорбів.

Ми проминули спортивні бази з блакитно-зеленим пагінням приланцюгованих човнів, міський причал, гори вивантаженої з барж на салатний берег крейди, тополиний гай з чорними цятками воронячих гнізд у гіллі. І вже сріблясто-синя неозорість залитих повинню луків відкрилася нашим очам, і вже мереживна дуга повислого над річкою залізничного мосту мріла в небі. А ми все ще мовчали, зворушені, заворожені, піднесені видом висрібленої у сонці, безмежно розпростороної блакиті. Вона була такою ж осяйною, світлою, простеленою в далеч, як і наше майбуття, наше доросле завтра.

І так кортіло назавжди полишити шкільні стіни й зануритися в цей зичливо-лагідний легіт, по яким пливеш і пливеш, простерши в безхмарне небо весла-руки.

(180 слів)

(За В. Дроздом)

ПОДОРОЖ

Ми забили веслами об воду, наче обважніла домашня гуска крилами. Іскристі водограї вихопилися з-під весел, але баркас незворушно сунув за течією, і мереживо залізничного мосту все чіткіше пеленало небо над нашими головами. Тоді Славко скомандував веслувати до берега, але й тут вода вперто зносила баркас на міліну. Ми дружно вхопилися руками за червонясте лозиння, що його розчісувала повідь, і, так об'якорившись, довго розмірковували над діалектичною складністю світу. Після глибоких роздумів хлопці зістрибнули у воду і, разом впрягшись у баркаса, потарганили супроти течії, стрибаючи з коси на косу, дріботячи по холодному мілководдю. А човен самозакохано, з мудрим посміхом на дощатім лиці шерхотів об латаття й верболози.

Це була навдивовижу довга подорож з частими перепочинками на викинутих повіддю й підсушених сонцем пнях. Берег не близьився,

а, навпаки, віддалявся, дразливо промінячись банями древніх соборів і білими крейдяними горами біля причалу.

Але й ми з кожним подоланим метром впертішали та суворішали, позбуваючись солодкої, зворушливої, але обтяжливої в бурлакуванні супроти течії дитинності. І хоч ріка повніла нашим потом, що струменів з розпашілих тіл, ми все ж не були лихі на неї за несподівано трудну науку.

(180 слів)

(За В. Дроздом)

ТЕКСТИ КОНТРОЛЬНИХ ПЕРЕКАЗІВ

СОФІЇВКА

Дендропарк «Софіївка» — перлина садово-паркової архітектури України, яка ще в ХІХ столітті набула європейської популярності. Його засновником був граф Станіслав Потоцький, польський магнат і політик. Потоцький фактично сприяв остаточному падінню Речі Посполитої і тому був позбавлений Сеймом усіх своїх звань. Він змушений був залишити Польщу й повернутися в Тульчин — «столицю» своїх українських володінь. Прагнучи догодити своїй дружині красуні Софії, Потоцький заклав в Умані дивовижний, розкішний парк, який отримав назву «Софіївка».

Керував створенням парку військовий інженер Людвіг Метцель, фламандець за походженням. Під рукою в Потоцького були сотні кріпаків, яких можна було примусити працювати безкоштовно. Протягом чотирьох років, із 1796 по 1800-й, над створенням парку щодня працювало близько 800 осіб. У короткий термін на північній околиці Умані виросло справжнє диво — величезний пейзажний парк, дивовижний за своєю красою, майстерністю й технічною досконалістю, насичений складними гідротехнічними спорудами, штучними озерами й водоспадами, каскадами, гротами, кам'яними місточками, романтичними альтанками, численними мармуровими скульптурами.

Парк створювався в епоху, коли в усіх видах мистецтва набули поширення ідеї романтизму. Важливим було не відтворення дійсності, а її переусвідомлення, втілення ідеалу художника. Для епохи романтизму характерним був глибокий інтерес до людської особистості, до її складності та глибини, сильних і яскравих почуттів, всепоглинаючих пристрастей, таємних рухів душі. Образи минулого, які вийшли

з античної міфології, стародавньої і середньовічної історії, утілювалися романтиками як віддзеркалення реальних конфліктів сучасності. Символи відбиралися перш за все такі, які говорили про почуття людини, про її настрій.

У садово-парковій архітектурі тієї пори природу розглядали як живу ідеалізовану картину. Для романтичних парків характерними є штучні руїни, кам'яні «хаоси», «античні» споруди.

«Софіївка» — один з найбільш яскравих прикладів парку епохи романтизму. Його творці поклали в основу образи грецької і римської міфологій, створивши цілу країну, населену богами й героями, мудрецьями й фантастичними істотами. Ця країна лежить на межі світу реального і світу потойбічного, про що виразно говорять втілені в життя образи Мертвого озера, підземної річки Стікс (згідно з грецькою міфологією, вона відокремлює світ живих від світу мертвих), Єлисейських полів (обитель блаженних, куди після смерті потрапляли душі видатних героїв).

В архітектурі парку широко використано природний камінь. З величезних гранітних уламків вагою до 50 тонн складено водоспади, гроти, лабіринти, незвичайні басейни та фонтани. Абсолютно неповторну зовнішність парку додають природні виходи гранітів. Серцем парку служить Нижній ставок з великим фонтаном «Змія» у центрі.

Титанічних зусиль було докладено задля того, щоб дика місцевість перетворилася на казковий парк. Шедевр, який з'явився більше двохсот років тому, чарує нас і сьогодні. «Софіївка» є вічним пам'ятником найпрекраснішому почуттю — коханню.

(397 слів)

(За матеріалами Інтернету

<http://uastudent.com/dendropark-sofiivka/>)

МЕДИЦИНА В ДАВНИНУ

Перші зерна медичних знань потрапили в Київську Русь з прийняттям християнської релігії. Разом з християнством були успадковані високі духовно-моральні цінності, що виявлялися в милосерді, співчутті, служінні ближньому. Утвердившись у нашій Вітчизні, християнство взяло справу лікування під свою безпосередню опіку. Церковний статут князя Володимира Великого оголосив лікарні церковними установами.

Чому саме християнство стало поштовхом для розвитку медико-санітарної допомоги людині? Тому, що християнство визнавало цін-

ність життя кожної окремої людини як особистості. Служити людині означало служити Богу.

Носіями й розповсюджувачами цих ідей були монастирі, що стали культурними центрами України-Руси, осередками знань, у тому числі й медичних.

Велику роль в історії української медицини відіграв заснований у XI столітті Києво-Печерський монастир, де працювали подвижники печерські, що уславилися своїм лікарським мистецтвом.

Особливо треба відзначити життя й лікарську діяльність ченця Агапіта, який мав велику популярність серед усіх верств населення стародавнього Києва.

Хто ж він, цей легендарний лікар? Де навчався мистецтву зцілення людей?

Єдиним джерелом для дослідження медичної діяльності святого Агапіта (як і інших ченців) є «Києво-Печерський патерик» — збірник творів про життя печерських подвижників. Агапіт — киянин. Коли він прийшов у монастир — не зазначено. Невідома й дата народження Агапіта, немає відомостей про його минуле. Сердечне, щире ставлення Агапіта до хворих, скромність, безкорисливість (грошей за лікування він не брав) зажили йому слави й поваги народу. «Києво-Печерський патерик» описує деякі випадки лікування Агапітом не тільки простих людей, а й бояр, князів та їхніх родин. При цьому Агапіта зображено принциповим ворогом славолубства. Того часу тяжко захворів чернігівський князь Володимир Всеволодович Мономах. Помираючи, він послав у Київ за Агапітом. Той, дізнавшись про всі симптоми хвороби, вислав князеві зілля. Випивши ті ліки, Мономах швидко одужав...

Щодо лікувальних методів Агапіта (а лікував він переважно травами), то в ті часи кожний «лічець» сам виготовляв ліки, був носієм і досвіду, і секретів своїх попередників. Агапіт славився також умінням добирати для хворого продукти харчування. Крім того, він користувався засобами, завезеними з інших країн. Цікаво, що на долонях мощей Агапіта знайдено залишки міді та пилок рослин з берегів колишньої Візантії. Вважається, що це складові частини ліків стародавнього українського лікаря.

Помер Агапіт у жовтні 1095 року. Поховано його в Близьких печерах Києво-Печерської лаври. Там і сьогодні, вже протягом дев'яти століть, зберігаються добре муміфіковані останки видатного київського лікаря.

Введенням у лікувальну практику багатьох засобів рослинного і тваринного походження медицина західноєвропейських країн, Ві-

зантії та народів Малої Азії значною мірою завдячує медицині України-Руси.

(383 слова)

(За матеріалами Інтернету
<http://intranet.tdmu.edu.ua>)

КОНТРОЛЬНЕ АУДІОВАННЯ

У КИЄВІ

Петрик їхав на старенькому коникові й весь час пас очима дядька Дмитра. Він же не сліпий, він же бачив, як неохоче дядько Дмитро бере його з собою. В його голові дедалі настирливіше билася думка: незабаром він побачить Київ!

А коли Петрик побачив Київ, то зразу подумав, що краще б йому було лишатися у Воронівці. В голові забамкало від сотень дзвонів, які квапились один поперед одного, мов навіжені, заgrimіло від гуркоту тисяч возів, що снували туди-сюди, наче кури по воронівських вулицях.

А що вже собачого валування, а людського гамору!.. І очі теж не знали, на чому спинитися. Від усього цього Петрик почував себе так, ніби його посадили в прозору діжку й зіштовхнули в урвище.

Вулички були покручені, як стежини в байраці. Вони то стрімко збігали вниз, то так само стрімко кидалися вгору. І обіч кожної вулиці неприступною стіною височіли паркани, за якими ховались будинки. Десятки, сотні різноманітних будиночків: і таких, де б соромився жити найбідніший з воронівців, і таких, які в їхньому селі нікому й не снилися. Не будинки — справжнісінькі казкові тереми. А що вже розмальовані — наче писанки на Паску! Ну а людей у цьому Києві — леле, скільки людей! Мабуть, більше, ніж мурашок у мурашнику. І кожен не мовчить, кожен намагається перекричати іншого. І зодягнені всяк у своє. Більшість киян, як і Петрик, ходила в полотняних штанах, пофарбованих соком бузини. Та було чимало й таких, яким міг позаздрити сам переяславський сотник Янько Леміш. На одного вершника взагалі було боляче дивитися — так виблискували на сонці його шолом і залізна сорочка. Вершник добре розумів, яке на ньому чудове вбрання, бо сидів на коні гордовито, крутив вуса й підморгував стрічним дівчатам.

Чудуючись із того, що живуть же на світі такі щасливці, Петрик подався слідом за вершником. Коли вже той так зодягнений, то й мешкає, певно, не у звичайному будинку, а щонайменше в боярському чи навіть князівському теремі. От би й собі хоч одним оком туди зазир-

нути! Проте зазирнути не вдалося. Гордовитий вершник, знай покручуючи вуса, невдовзі завернув у глухий провулок і зник за кованими воротами. А сторож зі списом у руці так кишнув на Петрика, що той і незчужся, як опинився на іншій вулиці.

І вмить остовпів. Повз нього з гуркотом пролетіла карета, розмальована рясними квіточками. З віконця на нього глянула дівчинка. І була вона така гарна, така вродлива, що їй словами не передати! Петрик зачудовано дивився услід кареті, аж поки та зникла з очей. Тоді ступив кілька кроків — і знову завмер. У затінку крислатої яблуні, що схилилася над високим парканом, сидів сліпий кобзар. Взагалі-то Петрик кобзарів бачив, і не раз. Тільки минулого літа до них у Воронівку заходили аж два кобзарі — обидва старезні, сивобороді. А цей кобзар був зовсім молодий і мав таку стагуру, що йому б радше пасувало мчати з шаблюкою на коні. В тих кобзарів, які завітали до Воронівки, більма незворушно дивилися в простір, а в цього очі ховалися під повіками. Навіть не втямиш, чи то він справді сліпий, чи тільки прикидається. Поруч із кобзарем сидів хлопчик, може, трохи молодший від Петрика. Він тримав кобзареві сакви та палицю, аби хто з перехожих випадково не зачепив їх ногою. Хлопчик-поводир роздивлявся довкола круглими від здивування очима: теж, мабуть, уперше в житті потрапив до такого великого міста. Перехопивши Петриків погляд, він насапився і притиснув сакви міцніше до грудей.

— Не бійся, я тебе не чіпатиму, — сказав Петрик. — Я тільки трохи послухаю.

— А я й не боюся, — відповів хлопчина і глянув на Петрика вже не так насплено.

Кобзар повів у Петриків бік заплющеними очима. Тоді кахикнув, пробіг міцними пальцями по струнах і розпочав:

— Як у древньому граді, у Києві...

Якось дивно співав цей кобзар. Зовсім не так, як ті, що приходили до Воронівки. Ті кобзарі співали-плакали слабкими хрипкими голосами, а цей ніби гучно комусь наказував і лише для годиться час від часу торкався струн. З його співу Петрик дізнався, що сто ще й двадцять літ тому під древнім градом Києвом зчинилася страшенна веремія: до його стін підступила ворожа татарська сила. І коли заможні кияни те побачили, то вибігли з міста й подалися аж під гори карпатські. А коли їй туди дісталися татарове, колишні кияни помандрували в північні краї, бо сусідні ляхи з уграми побоялися прийняти їх до себе. І прибігли руські княжата з боярами й воеводами у славну землю

литовську, і почали просити прихистку в місцевих князів, відомих доброту та гостинністю. Прийняли їх литовські князі з великою радістю й відкритим серцем. Руських воїв брали вони до раті, бо ж кияни завжди були безстрашними бійцями, а дівчата руські ставали вірними жонами литвинськими. І запанувала у землі литвинській злагода і приязнь. Навчилися литвини мови української співучої та милозвучної і звичаїв наших православних. Щирі серцем князі литовські забалакали нашою мовою, і боронилися ми разом і від свеїв із ляхами, і від тевтонів з московитами...

І чи не вперше у древньому Києві прозвучали слова про литовського велета князя Гедиміна, у котрого порівну текла кров литвина і русича. Тож і не давала йому спати кров київська, не давала їсти й пити, аж поки вирішив він із воями своїми поглянути на зелені урвища й золоті бані найславнішого з городів руських. Та далекою була дорога до нього й сила татарська була чимала: їхні коні паслися за Подолом та під Вишгородом. Тож до руських земель дійшов лише син Гедимінів великий лицар Ольгерд із братами й синами своїми. І прогнав він із київського столу татарського підданця Федірка, і знову в великокняжих київських теремах на повен голос зазвучала мова, що нею говорили Святослав Хоробрий, Володимир Великий, Ярослав Мудрий...

Проходили повз кобзаря піші, проїздили закуті в панцири вусаті вершники. Зупинялися й довго слухали — хто з журливою посмішкою, хто з непідробним боєм в очах.

(918 слів)

(За В. Рутківським)

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕКСТУ «У КИЄВІ»

Позначте правильну відповідь.

1. З-поміж вражень Петрика від перебування в Києві не було такого
 - А У Києві людей більше, ніж мурашок у мурашнику.
 - Б На вулицях і площах Києва дуже гамірно.
 - В З вікна розмальованої карети виглянула гарненька дівчинка.
 - Г На київських вулицях багато озброєних людей.
2. Особливістю будови тексту є
 - А розповідь про подорож героя та виклад змісту історичної пісні, яку співає кобзар

- Б опис героя й людей, яких він зустрічає на своєму шляху
 - В опис героя й виклад історичних подій, які трапилися під час татарської навали
 - Г розповідь про героя й опис кобзаря, якого він слухає
3. Синонімами до слова *веремія* є
- А боротьба, протистояння
 - Б галас, колотнеча
 - В рух, переміщення
 - Г сварка, розбрат
4. Рятуючись від татарської навали, колишні кияни помандрували в північні краї тому, що
- А їм хотілося побувати в далеких землях
 - Б сусідні поляки та угорці побоюлися прийняти їх до себе
 - В північні землі були на великій відстані від Києва
 - Г у північних землях було багато вільних територій, де могли селитися іноземці
5. Литовські князі брали київських воїнів до війська тому, що вони
- А були добре озброєні
 - Б ні для чого більше не годилися
 - В завжди були безстрашними бійцями
 - Г не вимагали великої платні
6. Неправильним є твердження
- А Дядько Дмитро неохоче брав Петрика з собою до Києва.
 - Б Побачивши Київ, Петрик одразу подумав, що краще б йому було лишатися у Воронівці.
 - В Литовський правитель Гедимін прийшов зі своїм військом до Києва.
 - Г Татарського підданця прогнав із київського столу литовський князь.
7. Метафора відсутня в цитаті
- А «В його голові дедалі настирливіше билася думка: незабаром він побачить Київ!»
 - Б «І очі теж не знали, на чому спинитися».

В «Повз них з гуркотом пролетіла карета, розмальована ряними квіточками».

Г «І десятки, сотні різноманітних будиночків!»

8. Значення наслідку передає виділена частина в реченні

А «Цей кобзар був зовсім молодий і мав таку статуру, *що йому б радше пасувало мчати з шаблюкою на коні*».

Б «Він тримав кобзареві сакви та палицю, *аби хто з перехожих випадково не зачепив їх ногою*».

В «Та далекою була дорога й сила татарська була чимала, *тож до руських земель дійшов лише син Гедимінів...*».

Г «Тому й не давала йому спати кров київська, *аж поки вирішив він із воями своїми поглянути на зелені урвища й золоті бані найславнішого з городів руських*».

Виконайте завдання 9–10 і запишіть відповідь на спеціально відведених рядках.

9. Напишіть, яку роль, на вашу думку, відігравали кобзарі й виконувані ними історичні пісні та думи в житті людей у XVI столітті. Аргументуйте свою думку.

10. Напишіть, як в історичних піснях відображено ставлення українського народу до об'єднання литовських та українських земель і політики литовських князів щодо українського населення. Наведіть приклад із прослуханого тексту.

КОНТРОЛЬНЕ ЧИТАННЯ МОВЧКИ

ЗНАЙТИ СВОЄ ПОКЛИКАННЯ

Добрий день, любий сину! Одержав твого листа. Нарешті почалося твоє навчання. Із захопленням пишеш ти про чудові кабінети радіофізики. Радий, що ти утверджуєшся у своєму покликанні. Якщо ти переконаний, що радіофізика — твоя улюблена справа, значить, ти будеш щасливою людиною. Та покликання — це не щось таке, що приходить до людини ззовні. Якби в середній школі ти не просиджував над схемами радіоприймачів, якби не працював — навряд чи з'явилося б це покликання. Покликання — це маленький паросток таланту, що перетворюється в могутнє дерево на благодатному ґрунті працьовитості. Без праці цей маленький паросток може засохнути на пні.

Знайти своє покликання, утвердитися в ньому — це і є джерело щастя. Є в Марка Твена цікаве оповідання про те, як «на тому» світі нема ні ангелів, ні святих, ні божественного неробства, а живуть люди в раю таким самим трудовим життям, як і на грішній землі. Відрізняється рай від землі тільки одним: там кожний займається справою за своїм покликанням. Нікому не відомий на землі швець стає після смерті видатним полководцем, а бездарний за життя генерал, який, проте, володіє каліграфічним почерком, має задовольнитись у штабі скромною роллю писаря. Письменник, який докучив читачам нудними, нікому не потрібними романами, знаходить своє справжнє покликання в професії токаря по металу.

Я не раз перечитував це чудове оповідання. Добре було б добитися такого вже «на цьому світі». Але, на жаль, часто буває інакше.

У чому найвища насолода життя? На мою думку, у творчій праці, що чимось наближається до мистецтва. Це наближення — у майстерності. Якщо людина закохана в свою працю, вона прагне, щоб і в самому трудовому процесі, і в його наслідках було щось прекрасне. Я вже писав тобі про нашого садівника Юхима Пилиповича. Незвичайна це людина: за майстерністю праці ставлю його поруч із Станіславським, Пластовим, з Шостаковичем. Він ліпить, творить дерево, як Станіславський створював образ, як Пластов творить життя на полотні. Він оглядає з усіх боків маленьку дичку, знаходячи саме ту єдину точку, де треба зробити щеплення. З'являється маленький паросток, і з цього моменту починаються ті великі чари праці, завдяки яким людина стає гордим творцем, художником, поетом у своїй справі. Юхим Пилипович створює крону дерева надзвичайної краси. Щоб навчитися

цього, пізнати це — треба попрацювати поруч з ним не один рік. І це буде пізнання людини, осягнення краси, мистецтва. У цій праці — велике щастя буття.

Працюючи, пізнавати красу в самому собі — ось у чому справжня праця. Я серед тисяч трирічних саджанців завжди знайду єдиний, що його виростив своїми руками Юхим Пилипович. Усі його дерева направлені до сонця.

— Мудрість людська — на кінчиках пальців, — говорив садівник. — Я почав працювати з трьох років. Кожен повинен бути господарем у своїй справі. Якби я почав учитися на інженера чи лікаря, чи на вчителя — нічого б з мене не вийшло. Вийшла б людина, що заробляє на хліб насущний... Треба, щоб у кожній людині розгорілася її «іскра» — ось тоді й вийде справжня людина.

Покликання творить той, хто творить саму людину, — всі, хто її виховує. Ти любиш музику Баха. Так ось, у роду Йоганна Себастьяна Баха було 58 музикантів. Прадід музикант, дід музикант, батько музикант... Навіть одружувалися всередині цього роду. Виходить так, начебто вже з народження було визначено: ця людина буде композитором або видатним виконавцем. Відомо, що приблизно 80 відсотків усіх народжених можуть стати композиторами. Стають же ними одиниці. Чому ж тоді в роду Баха було 58 видатних музикантів? Тому, що ці люди самі творили своє покликання. Тому, що першим враженням життя кожної дитини в цьому роду була музика; першою красою, пізнаною в навколишньому світі, — музична мелодія; першим здивуванням було зачудування музикою; першою гордістю, що її пережила людина, — гордість насолоди красою музики, гордість творення музики.

Людина — господар свого покликання. Я без особливого ентузіазму ставлюся до твого захоплення: ах, як я люблю радіофізику. Любити можна те, чому віддав уже частину власної душі. Добре, що в тебе є інтерес до радіофізики, але пам'ятай: поки що це лише інтерес. Покликанням стає інтерес, помножений на працю. І множене завжди набагато разів менше за множник, лише тоді добуток — чимала величина.

Студент повинен глибоко осмислювати, трансформувати факти і висновки у своїй свідомості і тільки після осмислювання занотувати їх у робочий зошит. Не переписувати наукову статтю чи підручник, а занотувати те, що в тебе вже відклалося в свідомості. Чим далі ти будеш заглиблюватися думками в предмет, який ти вважаєш своїм покликанням, тим більшою мірою він ставатиме твоїм покликанням.

Прагни досконалості — ось шлях до виховання покликання. Не вийшло першого разу — роби заново, не гребуй найпростішою чорною роботою. Тренуй руку. Добивайся, щоб рука твоя була найважливішим інструментом, знаряддям майстерності.

Утверджувати в собі покликання — це значить щось робити, щось створювати, а не зачувати готові істини, не копірситися в своїх почуттях, намагаючись знайти відповідь на запитання: чи подобається мені ця праця чи ні? Подобається людині те, у що вона вклала частинку власної душі, — це найголовніше.

(773 слів)

(За В. Сухомлинським)

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ТЕКСТУ «ЗНАЙТИ СВОЄ ПОКЛИКАННЯ»

Позначте правильну відповідь.

1. Речення з першого абзацу «Покликання — це маленький паросток таланту, що перетворюється в могутнє дерево на благодатному ґрунті працьовитості» служить у тексті
 - А тезою
 - Б аргументом
 - В висновком у мікротемі
 - Г спростуванням тези
2. Ідея згаданого автором оповідання Марка Твена співзвучна думці
 - А «Людина — господар свого покликання».
 - Б «Треба, щоб у кожній людині розгорілася її “іскра” — ось тоді й вийде справжня людина».
 - В «Прагни досконалості — ось шлях до виховання покликання».
 - Г «Мудрість людська — на кінчиках пальців».
3. У тексті відсутнє твердження
 - А Знайти своє покликання — це джерело щастя.
 - Б Найвища насолода життя — у творчій праці.
 - В Праця за покликанням може забезпечити людині добробут.
 - Г Людина сама творить своє покликання.
4. Порівнюючи працю садівника й видатних митців, автор НЕ говорить про
 - А аналогію
 - Б відмінність

В співвимірність

Г подібність

5. Про ідею «сродної праці», висловлену Григорієм Сковородою, нагадає цитата

А «Та покликання — це не щось таке, що приходить до людини ззовні. Якби в середній школі ти не просиджував над схемами радіоприймачів, якби не працював — навряд чи з'явилось б це покликання».

Б «Якби я почав учитися на інженера чи лікаря, чи на вчителя — нічого б з мене не вийшло».

В «Студент повинен глибоко осмислювати, трансформувати факти і висновки у своїй свідомості і тільки після осмислювання занотувати їх у робочий зошит».

Г «Прагни досконалості — ось шлях до виховання покликання. Не вийшло першого разу — роби заново, не гребуй найпростішою чорною роботою».

6. На прикладі родини композитора Баха автор говорить про

А важливість цілеспрямованого виховання дитини для розвитку її талантів

Б необхідність змалечку прищеплювати дітям любов до праці

В роль оточення дитини у зародженні й розвитку її покликання

Г значення здібностей дитини до певного виду діяльності

7. Використовуючи в листі питальні речення, автор

А прагне отримати потрібну інформацію

Б створює ілюзію діалогу

В підсилює емоційність викладу

Г висловлює певні судження

8. Стильовою ознакою тексту є

А стандартизованість викладу інформації

Б підкреслена логічність викладу

В використання елементів різного стилістичного забарвлення

Г уживання усталених виразів, мовних кліше

**ОРІЄНТОВНЕ
КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ
10 КЛАС**

АКАДЕМІЧНИЙ РІВЕНЬ

(70 год, 2 год на тиждень)

Номер уроку	Тема	Дата проведення	Примітка
1	2	3	4
I СЕМЕСТР			
1	ВСТУП ЛІТЕРАТУРА 70–90-х років XIX ст. Українська література II пол. XIX ст. в контексті розвитку суспільства певного часу. Складні суспільно-політичні умови розвитку. Новий етап національно-визвольного руху, культурно-просвітницька діяльність «Громад». Періодичні видання. Розвиток реалізму, натуралізму, пізній романтизм. Розвиток поезії (Я. Щоголев, І. Манжура, В. Самійленко), прози, драматургії		
2	Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Життя митця і його творчість як новий імпульс української літератури («Колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко)).		
3	І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я» — соціально-побутова повість-хроніка		

1	2	3	4
4	І. Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я». Реалізм твору, сучасна (вічна) актуальність проблеми батьків і дітей. Колоритні людські характери в повісті. Українська ментальність, гуманістичні традиції народного побуту й моралі. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного		
5	Розвиток мовлення. Диспут (або твір-роздум) «Чи є в сім'ї Кайдашів та подібних до них перспективи стати щасливою родиною?»		
6	Панас Мирний (П. Рудченко). Життєвий і творчий шлях. Загальна характеристика творчості		
7	Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Перший соціально-психологічний роман в українській літературі, свідчення значних можливостей у художньому дослідженні дійсності. Співавторство з І. Біликом		
8	Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Широта представлення народного життя		
9	Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Шлях Ничипора Варениченка: від правдошукацтва до розбійництва		
10	Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Жіночі образи, ствердження народних поглядів на духовне здоров'я людини		
11	Контрольна робота № 1. «Вступ. Література 70–90 років XIX ст. Творчість І. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного»		

1	2	3	4
12	Українська драматургія і театр 70–90-х рр. XIX ст. Від аматорських гуртків до професійного театру корифеїв, що став «школою життя» (І. Франко). Перші театральні трупи М. Кропивницького та М. Старицького (1882–1883 рр.), їхні провідні актори. Родина Тобілевичів і український театр. Тісний зв'язок театру з музикою. Розвиток драматургії: соціально-побутові та історичні драми й комедії М. Старицького, М. Кропивницького, Панаса Мирного та ін. Створення професійного театру «Руська бесіда» в Галичині (1864 р.). Роль І. Франка у становленні національного професійного театру. Популярність театру корифеїв в Україні та за її межами. Перша народна артистка України Марія Заньковецька		
13	І. Карпенко-Карий (І. Тобілевич). Життєвий і творчий шлях. Багатогранність діяльності. Жанрва різноманітність творів: трагікомедії («Сто тисяч», «Мартин Боруля»), сатирична комедія («Хазяїн»), соціально-психологічна драма («Безталанна»), історична трагедія («Сава Чалий»). І. Карпенко-Карий і «театр корифеїв». Драматургічне новаторство письменника		
14	І. Карпенко-Карий. Комедія «Мартин Боруля», її сценічна історія. Дворянство як міф про краще життя. Підміна особистісних етичних цінностей становою приналежністю		

1	2	3	4
15	І. Карпенко-Карий. Комедія «Мартин Боруля». Психологічна переконливість розкриття образу Мартина Борулі. Значення творчості І. Карпенка-Карого		
16	Позакласне читання. І. Карпенко-Карий «Хазяїн»		
17	М. Старицький. Життя і творчість митця. Багатогранність діяльності. Оцінка І. Франком діяльності М. Старицького. Його художня проза. Пригодницький сюжет, драматизм історико-романтичної повісті «Оборона Буші»		
18	М. Старицький «Оборона Буші». Багатопроблемність твору. Образи та символи в ньому, особливості характеротворення, функція картин природи		
19	Б. Грінченко «Каторжна». Життя і різножанрова творчість. Багатогранність діяльності. Укладач чотиритомного словника української мови, організатор і голова товариства «Просвіта». Тематика поетичних творів. Грінченко-перекладач. І. Франко про Б. Грінченка — «робітника без одпочину» на культурно-освітній ниві. Майстер малої прози. Оповідання «Каторжна»		
20	Б. Грінченко «Каторжна». Утвердження прагнення людини до любові, добра. Психологізм твору		
21	Контрольна робота № 2. «Українська драматургія 70–90-х рр. XIX ст. Творчість І. Карпенка-Карого, М. Старицького, Б. Грінченка»		

1	2	3	4
22	І. Франко — письменник, учений, громадський діяч. Багатогранність діяльності в українській культурі, її вплив на культурний і політичний розвиток України. Франко-перекладач. Значення творчості для розвитку української літератури, у пробудженні національної самосвідомості. Творчість І. Франка в музиці. Франко і світова література		
23	І. Франко. Лірика збірки «З вершин і низин». Загальне уявлення про композицію збірки. Творчість великих майстрів Відродження; символ вічної жіночності, материнства, краси; суперечки про роль краси й користі («Сікстинська мадонна»). Франкова концепція поступу людства, вираз незламного оптимізму («Гімн» («Замість прологу»))		
24	І. Франко. Поетична збірка «Зів'яле листя» («Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені...»). Місце любовної теми у творчості І. Франка. Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості людських почуттів, ідеалу кохання		
25	Розвиток мовлення. Ідейно-художній аналіз поетичних творів І. Франка. Урок виразного читання напам'ять		
26	І. Франко. Філософська і громадянська поезія. Змістовий зв'язок «Легенди про вічне життя» з поезією «Зів'ялого листя». Драматизм людських стосунків, роздуми про взаємність кохання. «Декадент» — поетичне кредо І. Франка. Вираження життєствердної позиції ліричного героя-митця		

1	2	3	4
27	І. Франко. Поема «Мойсей» — одна з вершин творчості І. Франка		
28	І. Франко. Поема «Мойсей». Проблематика твору: історичний шлях нації, визначна особистість як її провідник, пробудження національної свідомості, історичної пам'яті		
29	І. Франко. Проза І. Франка. Ідеї, проблеми прозової творчості. Художні шукання прозаїка. Франко й український модернізм. Новела «Сойчине крило»		
30	І. Франко. Новела «Сойчине крило» — жіноча доля в новітній інтерпретації. Образ героя-адресата — уособлення боротьби між «естетом» і «живим чоловіком». Гуманізм новели		
31	І. Франко. Роль І. Франка у розвитку драматургії і театру (« Украдене щастя »). Значення творчості І. Франка, її актуальність		
32	Українська література 1910-х років. Домінуючі особистісні чинники у світогляді людини на рубежі віків. Посилення зв'язку з культурою Європи, активні націотворчі процеси. Основні риси українського модернізму (О. Кобилянська, М. Коцюбинський, В. Стефаник, Леся Українка, М. Вороний, В. Винниченко). Альманах «З-над хмар і з долин», угруповання «Молода муза» — зв'язок із зарубіжною літературою, «нова школа» у прозі, «нова» драма на рубежі століть		

1	2	3	4
33	М. Коцюбинський. Життя і творчість, гуманізм світогляду. Жанр новели у творчості М. Коцюбинського. Еволюція художньої свідомості: від просвітницьких орієнтацій і реалізму до модернізму. Значення стильового новаторства М. Коцюбинського для української літератури		
34	М. Коцюбинський. Психологічна новела « Intermezzo » з жанровими ознаками «поезії у прозі». Автобіографічна основа. Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Символічні образи, ускладнена метафора. Поетика імпресіонізму		
35	М. Коцюбинський. Повість « Тіні забутих предків ». Трагічна доля Івана й Марічки як наслідок суперечності між мрією та дійсністю		
II СЕМЕСТР			
36	М. Коцюбинський. Повість « Тіні забутих предків ». Світ людини у зв'язку зі світом природи. Фольклорне тло твору		
37	М. Коцюбинський. Повість « Тіні забутих предків ». Образи й символи твору. Образи Івана та Марічки як втілення романтичної ідеї незнищенності кохання		
38	Розвиток мовлення. Твір-роздум (або есе) «Добро перемагає зло, а любов — ненависть»		

1	2	3	4
39	О. Кобилянська «Земля». Життя і творчість. Формування світогляду письменниці (вплив європейської культури, українського феміністичного руху). Її проза — модель раннього українського модернізму. Жанрові особливості, провідні теми та ідеї. Краса вільної душі, аристократизм духу як провідні мотиви. «Земля» — психологічне трактування вічних проблем: людини і землі, злочину й кари		
40	О. Кобилянська «Земля». Модерністська проблема сакральньо-містичного зв'язку людини із землею		
41	О. Кобилянська «Земля». Трагічна історія родини Федорчуків — новітня інтерпретація християнського мотиву братовбивства		
42	О. Кобилянська «Земля». Михайло і Сава — протилежні психологічні типи; Марійка та Івоніка — уособлення цінностей народної моралі; Сава і Рахіра — духовної деградації. Трагедія шляхетної, чутливої душі в жорстоких обставинах тогочасного сільського життя (образ Анни)		
43	О. Кобилянська «Земля». Глибокий психологізм і символізм твору як новаторство О. Кобилянської		
44	В. Стефаник «Камінний хрест». Життя і творчість. Новаторство письменника. «Камінний хрест» — психологічне розкриття теми еміграції. Історична основа твору. Сюжетно-композиційні особливості. Трагічна подія — композиційний центр новел Стефаника		

1	2	3	4
45	В. Стефаник «Камінний хрест». Драматизм конфлікту, емоційна загостреність зображуваного. Багатозначність символічних образів. Камінний хрест — уособлення долі людини. Ідея нерозривної єдності Івана Дідуха з полем, рідною землею. Останній танець Івана Дідуха перед від'їздом з села як символ трагізму і розпачу прощання з рідним краєм		
46	Леся Українка (Лариса Косач) «Contra spem spero!», «І все-таки до тебе думка лине...», «Хвиля», «Стояла я і слухала весну...», «Все-все покинуть, до тебе полинуть...», «Уста говорять: “Він навіки згинув!..”», «Лісова пісня». Життєвий і творчий шлях. Роль родини, культурного оточення і самоосвіти у формуванні світобачення письменниці. Збірка поезій «На крилах пісень», її висока оцінка І. Франком		
47	Леся Українка. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту		
48	Леся Українка. Громадянська лірика («І все-таки до тебе думка лине...»)		
49	Леся Українка. Пейзажна та інтимна лірика («Стояла я і слухала весну...», «Хвиля», «Уста говорять: “Він навіки згинув!..”»)		

1	2	3	4
50	Леся Українка. Драма-феєрія «Лісова пісня». Фольклорно-міфологічна основа сюжету		
51	Леся Українка. Символічність образів Мавки і дядька Лева — уособлення духовності і краси. Мати Лукаша й Килина — антиподи головній героїні Мавці. Симбіоз високої духовності і буденного прагматизму в образі Лукаша		
52	Розвиток мовлення. Складання порівняльних характеристик героїв		
53	Леся Українка. Природа і людина у творі. Неоромантичне утвердження духовно-естетичної сутності людини, її творчих можливостей. Конфлікт між буденним життям і високими пориваннями душі особистості, дійсністю і мрією. Почуття кохання Мавки й Лукаша як розквіт творчих сил людини. Художні особливості драми-феєрії		
54	Контрольна робота № 3. «Українська література 1910-х років. Творчість І. Франка, М. Коцюбинського, О. Кобилянської, В. Стефаника, Лесі Українки»		
55	М. Вороний «Іванові Франкові». Життя і творчість, багатогранна діяльність. М. Вороний — ідеолог модернізації української літератури. Його творчість — перша декларація ідей і форм символізму		

1	2	3	4
56	М. Вороний «Блакитна Панна», «Інфанта». Зміст і художні особливості поезії М. Вороного. Мотив необхідності для поета бути цілим чоловіком («Іванові Франкові»). Єдність краси природи і мистецтва («Блакитна Панна»). Узагальнено-ідеалізований жіночий образ як сюжетний центр вірша. Згадка про революцію як данина естетиці доби соціальних перетворень («Інфанта»)		
57	Олександр Олесь (О. Кандиба). Життя і творчість, світоглядні переконання. Неоромантичні, символістські тенденції у творчості («З журбою радість обнялась...»)		
58	Олександр Олесь «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..». Прагнення гармонії людини і природи («Чари ночі»). Музичність, звукова виразність поезії. Майстерність у відтворенні настрою і почуття. Експресивне висловлювання патріотичних почуттів («О слово рідне! Орле скутий!..»)		
59	Олександр Олесь. Урок виразного читання напам'ять поезії Олександра Олеся		
60	Олександр Олесь «По дорозі в Казку». Символізм драматичного етюд «По дорозі в Казку». Дорога в казку — символ духовних поривань людини до кращого життя. Проблема вождя і маси. Лідер — духовно сильна особистість. Трагічна суперечність між духовністю, мрією і жорстокістю		

1	2	3	4
61	В. Винниченко «Момент». Життя і творчість, громадська і політична діяльність. Прозові і драматичні твори. Перший український науково-фантастичний роман «Сонячна машина». Популярність Винниченка-драматурга на світовій сцені		
62	В. Винниченко «Момент». Поєднання реалістичного змалювання дійсності і філософського підтексту (плинність життя, щастя людини, мить — частинка вічності тощо)		
63	В. Винниченко «Момент». Образ Пани — утілення ідеї вічної жіночності, краси. Імпресіонізм новели. Значення літературно-художньої спадщини В. Винниченка		
64–66	Повторення, систематизація та узагальнення вивченого за навчальний рік		
67	Контрольна робота № 4 «Повторення, систематизація та узагальнення вивченого за навчальний рік»		
68	Література рідного краю. Ознайомлення з художніми творами митців рідного краю		
69	Література рідного краю. Позакласне читання. Читацька конференція за одним-двома творами письменників-земляків		
70	Урок-підсумок. Бесіда про вивчені твори української літератури		

ПРОПОНОВАНІ ТЕМИ ДЛЯ ТВОРІВ

Тема 1

Як побут, щоденна домашня робота можуть убити сім'ю, кохання (за вивченими творами та власними спостереженнями).

Бажання помсти, невміння прощати, вдавані друзі — шлях до злочину (за вивченими творами та власними спостереженнями).

Тема 2

Пошуки шляхів розвитку рідного краю у творах І. Франка та мій погляд на цю проблему (за вивченими творами та власними спостереженнями).

«Людина красна не званнями, а знаннями» (за твором І. Карпенка-Карого та власними спостереженнями).

Тема 3

Проблема кохання у творах М. Коцюбинського, Лесі Українки та в моєму розумінні (за вивченими творами та власними спостереженнями).

Тема 4

Еміграція українців за кордон у часи В. Стефаника і в наш час — моє бачення (за вивченими творами та власними спостереженнями).

Новаторські пошуки українських письменників кінця ХІХ — початку ХХ століття, місце їхньої творчості у світовому літературному процесі.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	2
Орієнтовне календарно-тематичне планування з української мови. 10 клас. Академічний рівень	4
Тексти контрольних диктантів	11
Тексти контрольних переказів	12
Контрольне аудіювання	15
Контрольне читання мовчки	21
Орієнтовне календарно-тематичне планування з української літератури. 10 клас. Академічний рівень	27
Пропоновані теми для творів	39